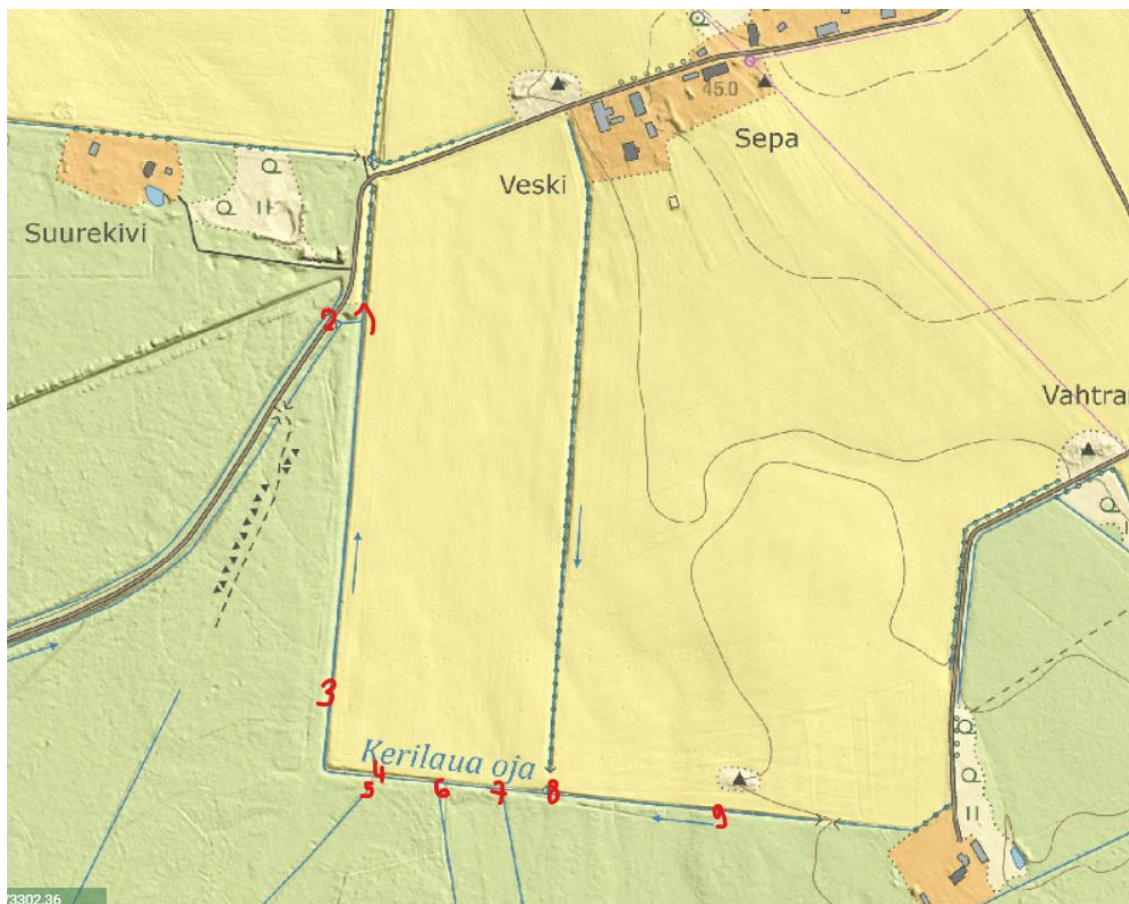

Kerilaua oja ülemjooksu (VEE1083300) vaatlus

Vaatluse aeg 27.10.24 ja 01.05.26. Vaatleja Marko Vainu

1. Vett oli rohkelt, aga see seisis igas suunas

2. Tee alt tulevas kraavis oli vesi, aga voolu polnud näha.

3. Voolas tumedat vett. Erielektrijuhtivus oli $362 \mu\text{S}/\text{cm}$.

4. Truup, mis on **ETAKis** puudu.

5. ETAKis selle koha peal küll sinist joont pole, kuid tegelikult voolas 2024. aasta sügisel mööda kitsast nõva Kerilaua oja poole kuni 1 l/s tumedat vett. 2026. aasta mai alguses nirises siit samuti vett. Ida-läänesuunalises teljes oli vesi seisva ilmega, aga seda allavoolu olevate koprapaisude tõttu:

6. Lõunapoolsel kraavil on **ETAKis puuduv truup**, kuid vaatluse ajal oli kraav kuiv.

7. Ka siin oli lõunast suubuv kraav kuiv.

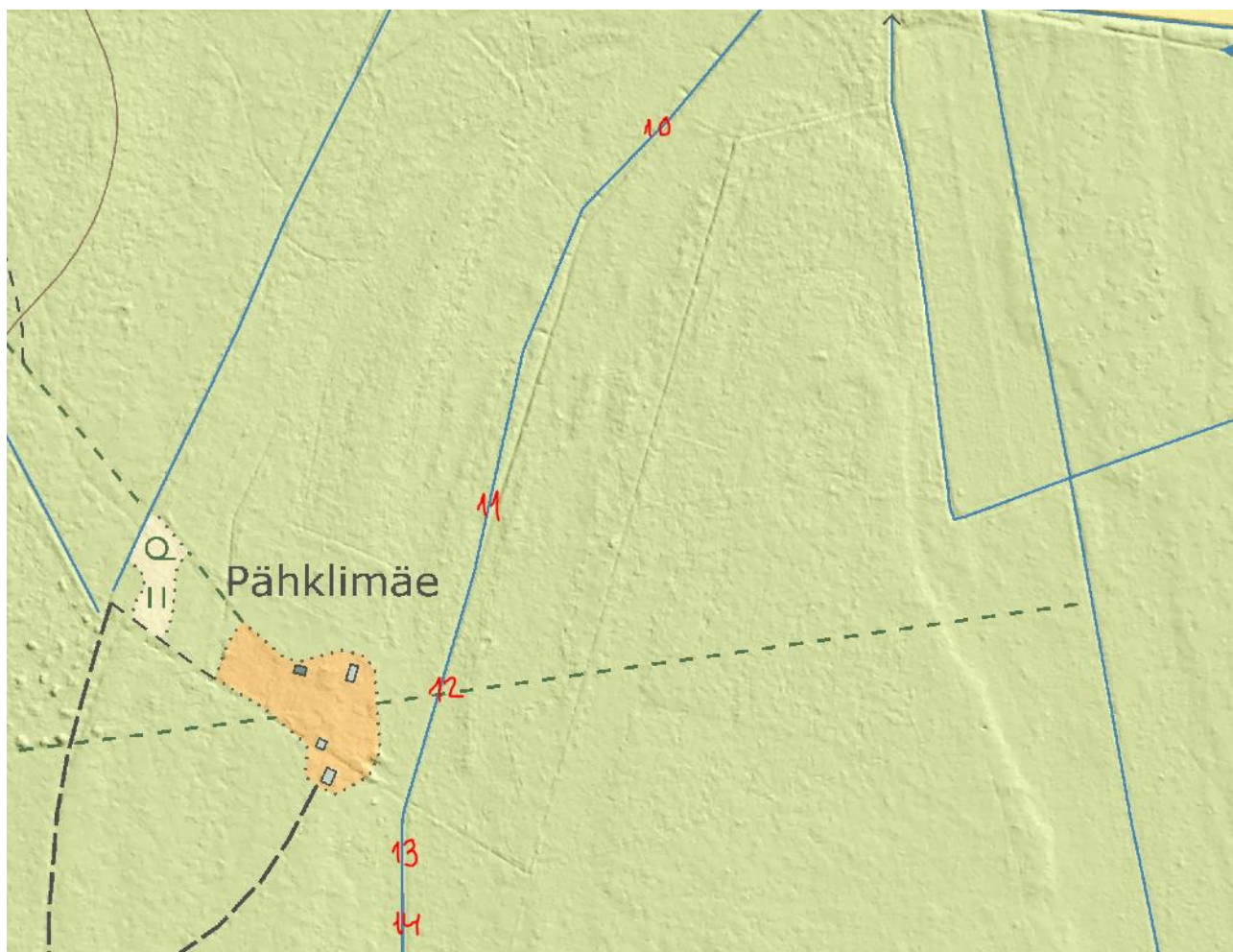
8. Kahe sarnase kraavi ühinemiskoht. Ühinemiskohas on oli vee voolamist raske näha, kuid ülesvoolu nirises vesi kummaski kraavis nähtavalt. Hinnanguliselt võis põhja suunast rohkemgi vett tulla kui idast:

9. Kraavi põhjas lehtede all oli märg muda, kuid pealt vaadates nägi välja kuiv. Voolavat vett polnud:

Järgnevaid punkte vaadeldi 2026. aasta 1. mail.

10. Vesi voolas:

11. ETAKis on veekogu telg tegelikkusest veidi lääne pool. Tarnane soonik. Vett oli pahkluuni, kuid ei tundunud voolavat:

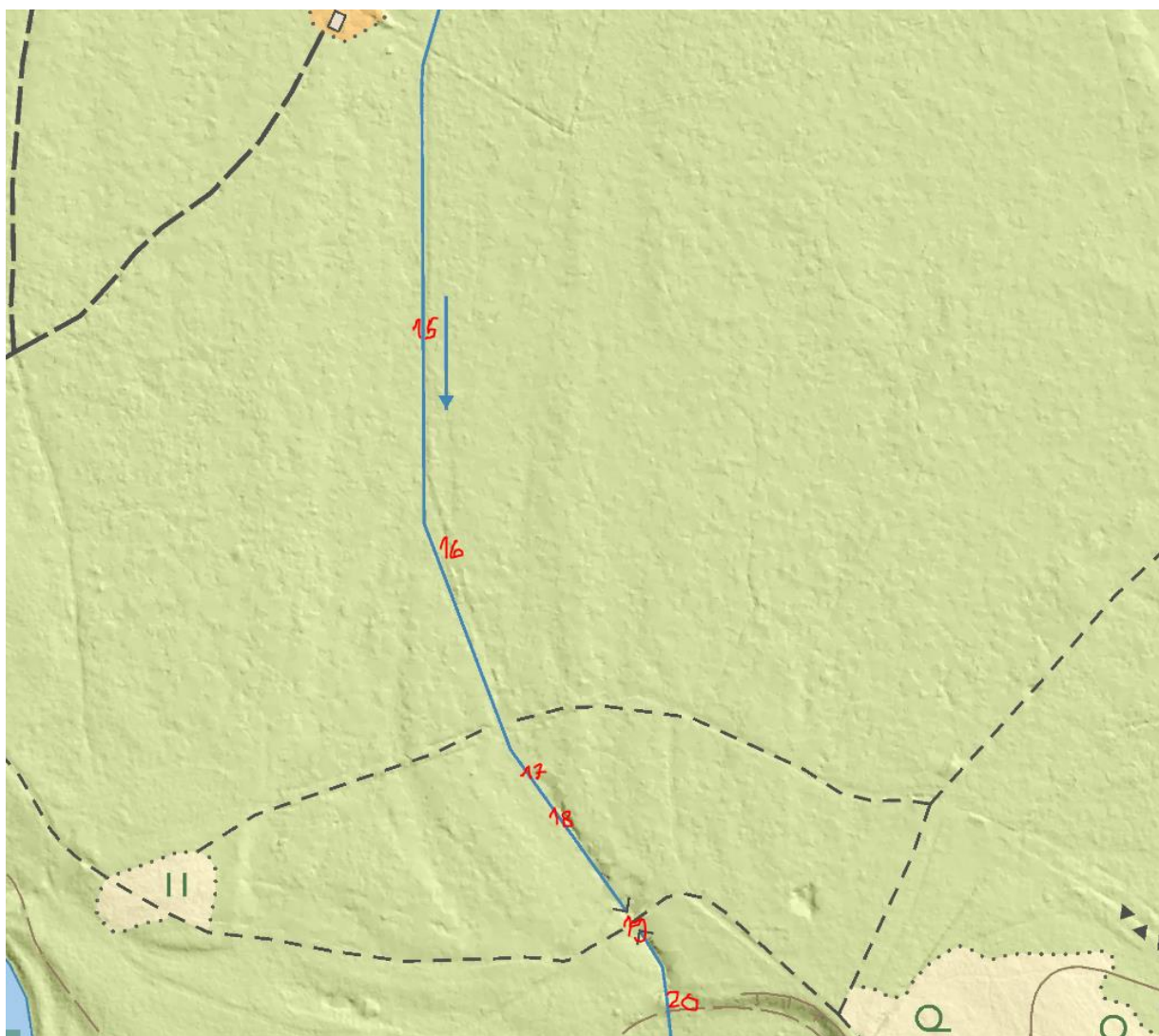
12. Taimestumata, mudane soon. Väike nire voolas põhja poole. Polnud süvendatud:

13. Vesine soon, voolu polnud:

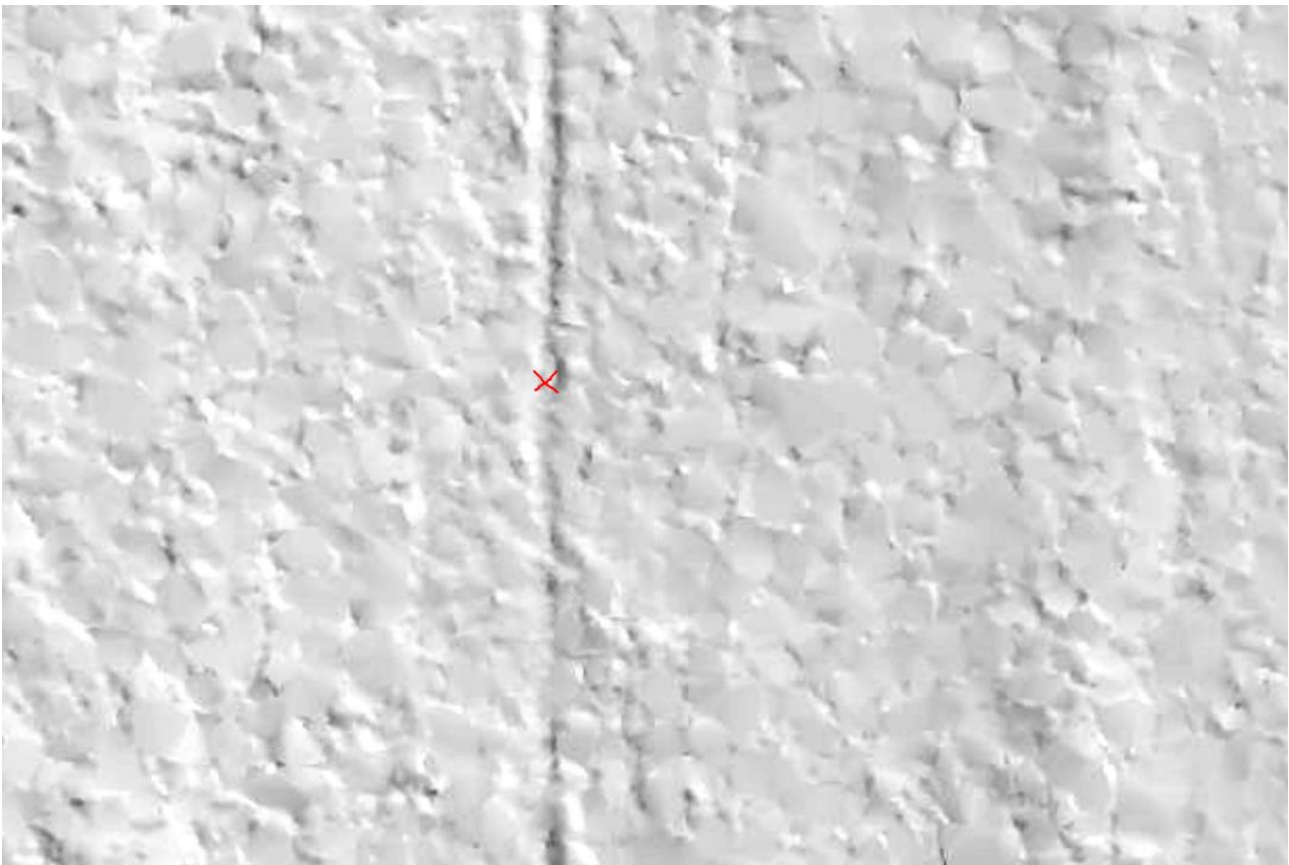

14. Vesi nirises põhja poole.

15. Maapinnal nähtav vesi lõpes siin. Kummalgi pool seda oli näha 20 cm laiusega looklevat sängikest, mille põhjas ja ümber oli lirtsuv turbamuda. Ilmselt ongi veelahkme koht. Kui soone põhjast turvast ära võtsin, hakkas kummalgi pool seda kuivemat kohta vesi nirisema erinevas suunas. Koha idaküljel on turbasamblane laiend. Põhja poole voolava telje algus võiks olla laiendi lõunaotsas:

16. Kahe meetri laiune, seisva veega kraavilaadne veekogu:

17. Mõlemast otsast pinnasevallidega isoleeritud kümne meetri pikkune veesilm. Ülevoolu korral voolaks vesi lõunasse, sest põhja pool on vall kõrgem. Sellest vallist kuus meetrit põhja pool oli päris kuiv, siis algas kahe meetri laiune kraavilaadne seisva veega veekogu. Vesi on kraavi kogunenud ilmselt sellepärast, et see ei saa edasi lõuna poole voolata:

18. Kuivemate katkestustega mudane soon. Ei voolanud:

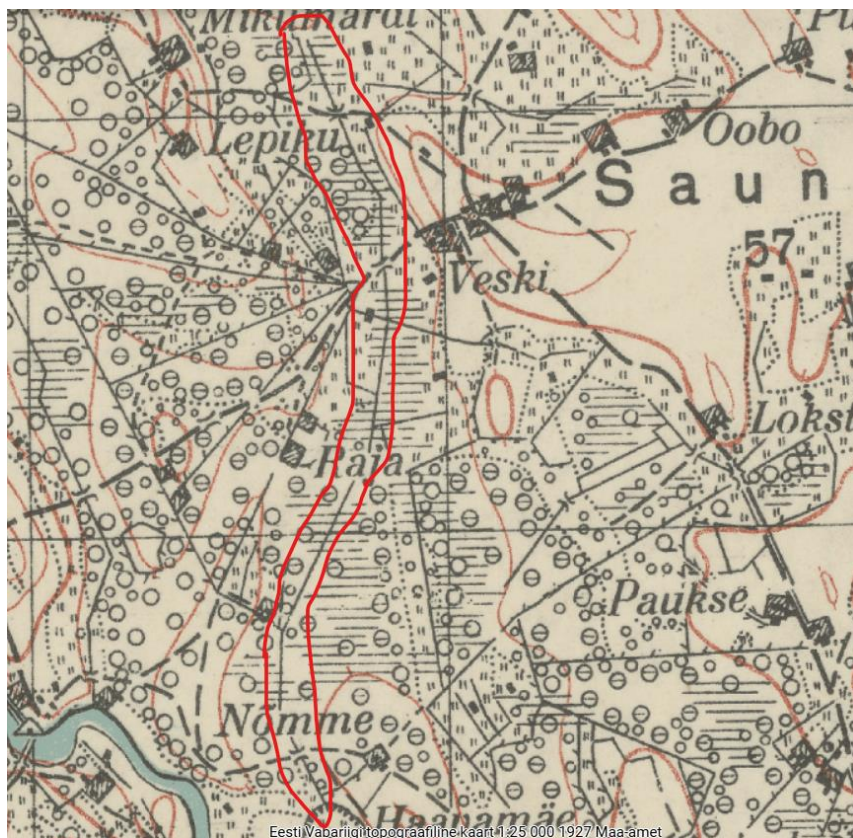
19. Võimalik, et on truup, aga näha polnud. Seega ilmselt sisuliselt kinni vajunud. Truubi taga oli suurem lomp. Voolu truubist lõuna pool polnud:

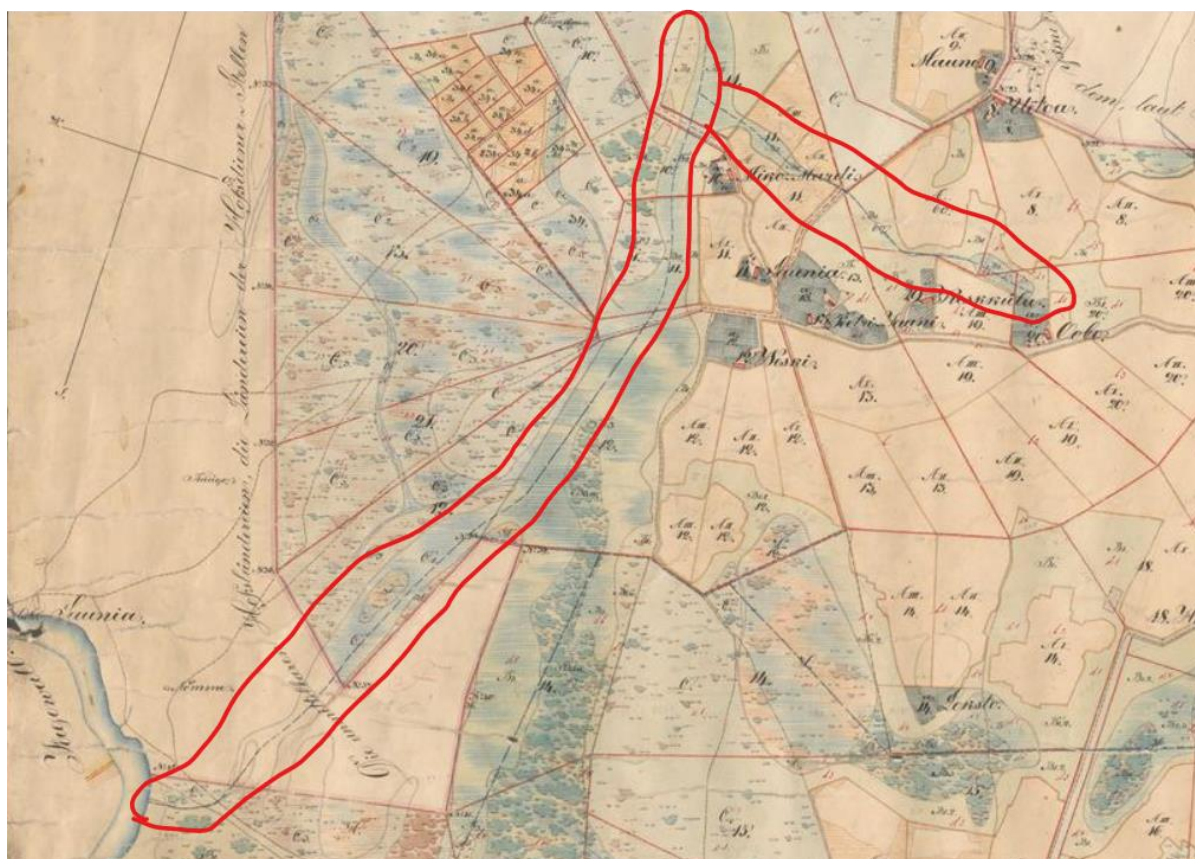
20. Kuju poolest ojalik soon, aga ainult õhuke, seisev veekelme oli põhjas:

Olukord ajaloolistel kaartidel: Kerilaua oja pole looduslikuna kujutatud ühelgi Maa-ameti kaardiserveris oleva ajaloolisel kaardil. EV 1:25 000 topokaardil on kujutatud sirglõikudest koosnevat telge, mis ulatub Kodosoo ojast Jägala jõeni. Oja praeguse ülemjooksu asukohas asunud soisel heinamaal on kujutatud mitut põhja-lõunasuunalisse telge suubuvat kraavi:

Sarnane pilt on näha 1865. aasta Rummu mõisa kaardil (EAA.3724.4.288). Seal on kujutatud ka Ooba talust põhja pool alanud kõrvalharu, mille asukoht tänapäeva maastikus enam ei eristu. Mõlemad harud on kaardil kujutatud punktiirina, mis võib tähistada, et tegemist oli ajutiste või tagasihoidliku vooluhulgaga soontega:

Vaatluse põhjal õnnestus selle telje peal olev tõenäoline veelahkme asukoht tuvastada vaatluspunktis 15.

Järeldused: Kerilaua oja on nime poolest oja, kuid EELISes arvel kraavina. Tüüp „**kraav**“ on põhjendatud, sest isegi kui see on kunagi olnud looduslik vooluveekogu, pole sellel säilinud ühtegi looduslikku sängilõiku.

Kuna aga vooluveekogu nimi on oja, siis pole sobilik, et selle ruumikuju algab kuiva kraavi otsast.

Arvestades, et algupärasem säng näib olevat see, mis suubub ida-läänesuunalisse põllu piirdekraavi punktis 5, tuleks see lugeda oja ülemjooksuks. Oja **lähteks sobib** sellisel juhul **vaatluspunkt 15**.